

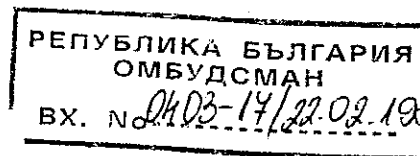

N. DONIGANOVA

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Изх. № РД 13-11/121.02.2019г.

ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш изх. № 0403-17/17.01.2019 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

След преглед на представения Доклад за посещението на Националния превантивен механизъм и извършената проверка от екип на институцията на омбудсмана на помещения от затворен тип към териториалните поделения на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет /ДАБ при МС/ в гр. София, с. Пъстрогор и гр. Харманли в законоустановения едномесечен срок, представям на Вашето внимание становище по всички предложения посочени в изготвения Доклад, касаещи Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС.

Директива 2013/33/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила /Приемателна директива/ в чл. 8, пар. 3 урежда изчерпателно основанията, които позволяват настаняване /задържане/ на кандидати за международна закрила. Посочените основания за настаняване са въведени в националното законодателство, в съответствие с изискването, че основанията за задържане трябва да са предвидени в националното право.

Друго изискване на Директивата, а от там и на националното законодателство е, че държавите членки не могат да задържат едно лице единствено поради това, че то е кандидат за международна закрила.

Разпоредбата на чл. 8 от посочената директива е транспонирана в чл. 45б от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/. Чужденец, търсещ закрила, може да бъде настанен в център от затворен тип за установяване или проверка на неговата самоличност или националност; за установяване на фактите и обстоятелствата, на които се основава молбата за международна закрила, когато това не може да се извърши по друг начин и има опасност чужденецът да се укрие; когато това се налага с цел защита на националната сигурност или обществения ред; за установяване на държавата, компетентна за разглеждане на молбата за международна закрила и прехвърляне на чужденеца в компетентната държава, и когато е налице сериозна опасност чужденецът да се укрие. Лице, търсещо закрила в Република България може да бъде настанено в помещение от затворен тип за възможно най-кратък срок и до отпадане на съответното основание.

В допълнение, предвид задължението по чл. 30, ал. 1, т. 11 от ЗУБ – чужденецът да не напуска определената зона на движение, чл. 95а от ЗУБ предвижда административна санкция, а именно при повторно нарушение на това задължение чужденецът се настанява в център или помещение от затворен тип до приключване на производството по ЗУБ с влязло в сила решение. При повторно напускане на определената зона на движение без съответно разрешение, може да се тълкува като

опасност от укриване. Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУБ, т. 15 „сериозна опасност от укриване на чужденец“ е налице, когато с оглед на фактическите данни може да се направи обосновано предположение, че чужденецът ще се опита да се укрие. Такива данни може да са налице, когато чужденецът: не може да бъде намерен на разрешения му адрес, напуснал е без разрешение определената му зона или център за настаняване, не се явил без уважителна причина пред длъжностното лице от Държавна агенция за бежанците в изпълнение на приложена мярка по чл. 45а, нарушил е забраната за влизане в граничната зона, направил е опит да напусне или е напуснал страната, както и други данни.

В националното законодателство се предвижда, че териториалните поделения могат да бъдат от отворен и затворен тип. В чл. 8, ал. 3 от посочения правилник /в сила от 01.04.2008 г., приет с ПМС № 59 от 21.03.2008 г./ е разписано, че териториалните поделения могат да бъдат от отворен или от затворен тип, като към териториалните поделения от отворен тип могат да се създават и отделни обособени помещения от затворен тип. Предвид разпоредбата на чл. 5, ал. 2, т. 18 от Устройствения правилник - председателят на ДАБ при МС в изпълнение на своите правомощия може да определи отделни обособени помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС.

Настаняването на чужденци в центрове /помещения/ от затворен тип е новост за ДАБ при МС към момента на транспониране на Приемателната директива в националното законодателство, в частност в ЗУБ през 2015 г. ДАБ при МС не разполагаше с материално-техническа база и по конкретно с Центрове от затворен тип.

С оглед изпълнението на така вменените законови задължения на ДАБ при МС със Заповед № 81213-565/03.06.2016 г. на министъра на вътрешните работи е предоставено временно и безвъзмездно на ДАБ при МС ползването като център от закрит тип на части от имот – публична държавна собственост, находящ се в гр. София, кв. Бусманци, представляващ Блок 3, на два етажа, без сутерена за срок от 3 /три/ години или до изграждането на център от затворен тип на ДАБ при МС.

В изпълнение на Заповед на 05.08.2016 г. е сключен договор между Министерство на вътрешните работи от една страна и ДАБ при МС от друга страна за временно и безвъзмездно ползване на горепосочения имот, като обособено помещение от закрит тип към РПЦ-София за настаняване на лица, търсещи международна закрила в Република България. В чл. 14 от Договора е посочено, че ДАБ при МС е длъжна да спазва пропускателния режим, установен за СДВНЧ-София. С оглед на това в утвърдения Правилник за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС е разписано, че организирането на охраната, пропускателния режим, контрола и вътрешния ред се урежда със заповед на директора на дирекция „Миграция“-МВР, съгласувано с ръководителя на териториалното поделение на ДАБ при МС.

На 01.11.2016 г. между Министерство на вътрешните работи и ДАБ при МС е сключено Споразумение за сътрудничество във връзка с функционирането на помещение от затворен тип, част от Регистрационно-приемателен център - гр. София, находящ се в гр. София, кв. „Бусманци“, ул. „Генерал Гурко“ № 65А, Столична община. С Анекс от 15.10.2018 г. срокът на действие на споразумението е продължен с още 1 /една/ година. Целта на сключеното Споразумение е да се уреди редът и начинът за осъществяване на сътрудничеството и взаимодействието между МВР и ДАБ при МС във връзка с правилното функциониране на помещението от затворен тип. Общото ръководство и контрол на сътрудничеството и взаимодействието се осъществява от министъра на МВР и председателя на ДАБ при МС. Сътрудничеството и взаимодействието между МВР и ДАБ при МС във връзка с функционирането на

Центъра от затворен тип се осъществява в присъствието на служители от ДАБ при МС и се изразява в съдействие от страна на МВР при съпровождане на чужденците, настанени в Центъра от затворен тип при транспортирането им до медицинско заведение за оказване на медицинска помощ при осигурен транспорт от ДАБ при МС, наблюдение на чужденците за периода, в който са настанени за лечение в медицинско заведение, съпровождане на чужденците по повод административни и съдебни процедури по ЗУБ и др. Във връзка с изпълнението на чл. 10 от Споразумението за сътрудничество са изготвени Указания за изпълнение на Споразумението за сътрудничество между МВР и ДАБ при МС. Съпровождането се осъществява от помещението от затворен тип, част от РПЦ-София до Медицински институт на МВР или други медицински заведения в зависимост от поставената диагноза от медицинския екип, посетил помещението от затворен тип и до Административен съд-град София, находящ се в гр. София, ул. „Георг Вашингтон“ № 17. Съгласно действащото Споразумение /чл.9/ съпровод, охрана, първоначална медицинска помощ и др. на настанените се оказва възмездно от ДАБ при МС на структурите на МВР.

За функционирането на ПЗТ-Бусманци е приет Правилник за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС утвърден със Заповед № РД05-688/10.09.2016 г. на председателя на ДАБ при МС. Посоченият Правилник е съобразен с Правилника на Специален дом за временно настаняване на чужденци /СДВНЧ/ – Бусманци, в чиято сграда се намира и помещението от затворен тип, а именно блок 3 към „Производство за международна закрила-Враждебна“, също така и с Наредба № Из-1201 от 01.06.2010 г. за реда за временно настаняване на чужденци, за организацията и дейността на специалните домове за временно настаняване на чужденци.

С оглед направените предложения от Националния превантивен механизъм изразяваме становището си както следва:

1. Относно минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода, която не може да е по-малко от 4 кв.м. ще бъдат предприети действия за привеждане на помещенията от затворен тип в съответствие със законовите разпоредби. В Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС ще бъде определена минималната жилищна площ на настанено лице.

В чл. 29 от ЗУБ е посочено, че по време на производството търсещите закрила чужденци имат право на подслон, храна и достъпна медицинска помощ. В тази връзка и на настанените чужденци в ПЗТ-Бусманци са гарантирани посочените права, като същите се ползват от подслон, храна, медицинско обслужване, отопление и светлина.

На настанените чужденци в ПЗТ-Бусманци е осигурено денонощно отопление, 3 пъти топла храна за деня на база кетъринг, дневно и изкуствено осветление. Към всяко едно помещение има и прозорец, който осигурява дневна светлина, като е оборудвано и електрическо осветление за през нощта. Срещу всяко едно помещение, в което са настанени чужденците има прозорец, който е поставен в коридора, като по този начин се осигурява и допълнителна дневна светлина.

През 2017 г. в ПЗТ – Бусманци са настанени 49 чужденци в производство по предоставяне на международна закрила, а през 2018 г. са настанени 13 чужденци. Към момента на извършване на проверката от НПМ в ПЗТ – Бусманци са били настанени 5 лица при капацитет от 60 места, поради наличие на основание по чл. 45б от ЗУБ.

2. Към помещенията, в които са настанени чужденците, подали молба за международна закрила не е създаден санитарен възел, но при необходимост лицето може да извика по всяко време назначената охрана /постовия полицаи/, който ще му осигури достъп до съответния санитарен възел. В чл. 15, ал. 4 от Правилника за

условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС е посочено, че ползването на санитарни възли за времето от 22.30 ч. до 08.00 ч. се осигурява от постовия полицаи. На практика всеки чужденец може да се обърне към назначената охрана, в следствие на което ще му бъде осигурен достъп до санитарен възел, тъй като спалните помещения се заключават от 22.30 ч. до 08.00 ч. Разпоредбата е изцяло съобразена и с чл. 26, ал. 2 от Правилника за вътрешния ред в СДВНЧ при дирекция „Миграция“, в която е регламентирано, че ползването на санитарни възли за времето от 22.30 ч. до 08.00 ч. се осигурява от постови полицаи. За целта стаите са оборудвани с камери и сигнални бутони, чрез които настанените могат да повикат постовия полицаи във всеки един момент. През деня всеки чужденец може да се движи свободно по коридора, където се намира и помещението, в което е настанен. През нощта, всяка една стая и вратата отделяща коридора от постовия полицаи също се заключават. Лицата, настанени в помещенията, се наблюдават постоянно – непосредствено или чрез система за видеонаблюдение, което е съобразено с чл. 37, ал. 2 от Инструкция № 81213-78 от 24.01.2015 г. за реда за осъществяване на задържането, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в МВР. Във всяко едно помещение е оборудван и бутон за сигнализация, като при необходимост чужденецът може да го използва по всяко време на денонощието.

3. По отношение на дадената препоръка в т. 3 относно правото за разходка на открито за не по-малко от 1 час дневно следва да се отбележи, че документът, който е цитиран от проверяващите от НПМ е единствено Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС, но за правилното функциониране на ПЗТ-Бусманци има изготвен и утвърден от директора на РПЦ-София График на основни режимни моменти на настанените чужденци в помещение от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС, в който е посочено, че от 11.30 -12.05 ч., лицата имат право на разходка и спортни игри на открито, от 14.15-15.25 ч., по желание на чужденците е предоставена възможност за разходка и спортни игри на открито; 18.30-19.10 ч., отново е дадена възможност на лицата за разходка и спортни игри на открито. Ще бъдат предприети действия за изменение и допълнение на Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС ще бъдат посочени и основните режимни моменти на настанените чужденци в помещение от затворен тип и възможността за ползване на разходки и спортни игри на открито. В ПЗТ-Бусманци са поставени табели и указания, с които чужденците могат да се запознаят на езика, който владеят и за възможността за ползване на разрешената им разходка. Правото на разходка на открито е спазено и на чужденците е дадено достатъчно време, което е много повече от 1 /един/ час на ден да пребивават извън спалните помещения.

4. Във връзка с по-добрата организация на семействата за посещение на лицата, настанени в ПЗТ-Бусманци са предвидените дни и часове за свиждане с членове на семейството, близки и роднини, регламентиран в чл. 17, ал.1 от Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС. При заявено желание за свиждане от повече чужденци ще бъде необходимо и присъствието на повече охранители, което ще бъде затруднено и предвид установения размер на помещенията за провеждане на срещите. Настанените в ПЗТ-Бусманци не са лица лишени от свобода за извършено престъпление по смисъла на НК, а лица, търсещи закрила, поради което и техният режим е по-облекчен. Наблюдението от охраната по време на свиждането е предвидено за да се избегне предаването на вещи, забранени за ползване в тези центрове и с оглед

обезпечаване на сигурността и безопасността на лицата, настанени в помещението от затворен тип и сигурността на посетителите. В помещението за свиждане не са поставени камери за видеонаблюдение. Постовият полицаи не присъства в помещението за свиждане, а извършва наблюдение и контрол през поставената преградна остъклена врата, като в случая по никакъв начин не са нарушени правата на чужденците. Свиждането е съобразно индивидуалната оценката на риска, която се извършва от служители на СДВНЧ. Към настоящия момент камерата е поставена в коридора и е извън помещението за свиждане.

5. Съгласно чл. 18, ал. 2 от Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС – срещите с адвокат се провеждат всеки работен ден от 09.00 ч. до 16.00 ч. Практиката показва, че до момента не е постъпвало искане до ДАБ при МС от адвокат за среща с лице, търсещо закрила и настанено в помещение от затворен тип в извън посоченото време. При представяне на надлежно пълномощно и заявено желание за среща с чужденец, настанен в помещение от затворен тип, извън горепосочените дни и часове ще бъдат предприети действия за неговото своевременно разглеждане. До настоящия момент в ДАБ при МС не е постъпвало оплакване от страна на процесуален представител, неправителствена организация или от чужденец, настанен в помещение от затворен тип за ограничаване на правото на срещи с техните представители.

С оглед на това към настоящия момент не се установява правото на защита на чужденци, настанени в помещение от затворен тип към териториално поделение на ДАБ при МС да е било нарушено или ограничено.

В Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС ще бъде добавено, че срещи с адвокати извън регламентираното време могат да се провеждат за случай, нетърпящи отлагане и при необходимост извън рамките на определеното време за срещи.

6. В чл. 20 от ЗУБ е указано, че не се допускат ограничения на правата или привилегиите на чужденците, търсещи закрила в Република България, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Допускане на ограничения на достъпа до централните за задържане на лица, търсещи международна закрила е изцяло съобразено с чл. 10, пар. 4, изр. 2 от Приемателната директива, като ограничения могат да се налагат само, когато по силата на националното право те са обективно необходими за сигурността, обществения ред или административното управление на центъра за задържане, при условие че достъпът не е значително ограничен или направен невъзможен.

Нормата е транспонирана в чл. 45д, ал. 1, т. 4 от ЗУБ, а именно чужденците, търсещи международна закрила, настанени в центрове от затворен тип, имат право на срещи с лица, осигуряващи правна помощ и представителство, представители на юридически лица с нестопанска цел и на международни организации. Ограничения на правата по ал. 1 се допускат само, когато това е необходимо за обезпечаване на сигурността, обществения ред или административното управление на центъра от затворен тип, при условие че достъпът не е значително ограничен или невъзможен.

Предвид осигуряване на сигурността и безопасността на чужденците са приети определени дни и часове, посочени в чл. 19 от Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС за достъп до централните за задържане на срещи с представители на неправителствени организации и медии. С оглед на това, всяко едно искане направено от неправителствена организация за среща с чужд гражданин, в производство по

предоставяне на международна закрила и настанен в помещение от затворен тип е с цел спазване на правата му и защита на неговите интереси. Настанените чужденци не могат да бъдат излагани на обществен интерес и без тяхно съгласие не могат да бъдат интервюирани от журналисти и други лица. Правото на чужденците да бъдат интервюирани от журналисти и други лица единствено с тяхно съгласие е посочено и в чл. 29, ал. 2 от Правилника за вътрешния ред в СДВНЧ при дирекция „Миграция“.

От страна на ДАБ при МС ще бъдат предприети мерки за запознаване на служителите, работещи в ПЗТ-Бусманци с изискванията на Закона за омбудсмана, като на същите ще им бъде разяснено, че омбудсмана има право на достъп без предизвестие по всяко време до всички места за задържане и до техните съоръжения и обекти. Цитираната разпоредба ще бъде разписана и в Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС.

7. Посоченото в чл. 33, ал. 3 от Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС самостоятелно помещение, в което се премества чужденец, който представлява заплаха за сигурността на други настанени или с оглед осигуряване на личната му безопасност не следва да се разбира, като помещение за дисциплинарно наказание. Действия по преместване на лицето в самостоятелно помещение се предприемат с оглед запазване на неговата сигурност, осигуряване на неговата безопасност и тази на останалите настанени. От функционирането на ПЗТ-Бусманци до настоящия момент не е налагана мярка за преместване на чужденец в самостоятелно помещение. Мярката е съобразена с разпоредбата на чл. 50, ал. 4 от Правилника за вътрешния ред в СДВНЧ при дирекция „Миграция“, в която е регламентирано, че при наличие на данни, че настанен чужденец представлява заплаха за сигурността на други настанени или с оглед осигуряване на личната му безопасност, чужденецът може да бъде преместен в самостоятелно помещение.

Дадените от Вас препоръки ще бъдат обсъдени и анализирани, като в последствие ще бъдат предприети и съответните действия за промяна на Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС.

С оглед, предвиждането на допълнителни наказания и санкции за лицата настанени в помещение от затворен тип, следва отново да отбележим, че чужденците настанени в посочените помещения са лица, търсещи закрила, които бягат от война, преследване, нарушени са човешките им права и/или по отношение на тях е налице заплаха за живота или сигурността им. Вероятността на територията на Република България чужденците да се срещат със свои близки е минимална и във връзка с това не е целесъобразно да бъде ограничавана тяхната кореспонденция и пощенска пратка, като мярка за наказание. Подобна ограничителна мярка може да доведе до неправилно произнасяне по тяхната молба за международна закрила, тъй като в повечето случаи чуждите граждани получават документи имащи значение за установяване на факти и обстоятелства, свързани с тяхната бежанска история, като лични документи, заплашителни писма, присъди и др.

Във връзка с дадената препоръка в т. 7 от Вашия Доклад в ДАБ при МС на 06.02.2019 г. беше изготвен Списък на разрешените лични дрехи, вещи, хранителни продукти, предмети за поддържане на лична хигиена, основни хранителни продукти и други, с който чужденците се запознават на езика, който владеят.

8. Охраната на ПЗТ-Бусманци се осъществява от служители на МВР и използването на сила е предвидено в чл. 85, ал. 1 от Закона за Министерство на Вътрешните работи /ЗМВР/ - като при изпълнение на служебните си задължения

полицейските органи могат да използват физическа сила и помощни средства само когато това е абсолютно необходимо.

Служителите на ДАБ при МС не осъществяват охрана на помещенията от затворен тип, не използват сила и помощни средства, поради което не се поддържа и регистър за употреба на сила спрямо, настанени чужденци в ПЗТ-Бусманци.

9. С оглед направената препоръка от Националния превантивен механизъм за допълване на чл. 34 от Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС, Ви уведомяваме, че при предприемане на действия за изменение и допълнение на Правилника, посочената от Вас разпоредба ще бъде допълнена. Изрично ще бъде отразено, че при взета процесуална мярка „задържане под стража“ или при привеждане в изпълнение на влязла в сила присъда с наказание „лишаване от свобода“, настаняването на чужденец в помещение от затворен тип се прекратява.

10. Относно извършеното посещение от екипа на институцията на омбудсмана на сградата в гр. Харманли, която е подготвена за откриване на помещение от затворен тип и дадената препоръка за всяка стая да се гарантират изискуеми 4 кв. м. жилищна площ на лице и капацитетът на тази сграда да бъде определен съобразно тези изисквания ще бъдат предприети необходимите действия за изпълнение на законовите изисквания.

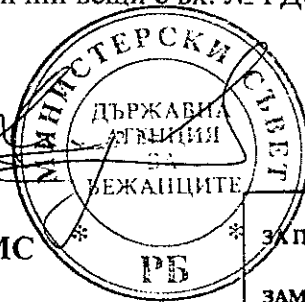
Уведомяваме Ви, че с оглед дадените от Вас препоръки в представения ни Доклад за посещението на Националния превантивен механизъм в помещения от затворен тип към териториални поделения на ДАБ при МС – гр. София, с. Пъстрогор и гр. Харманли ще бъдат предприети съответните мерки за изменение и допълнение на Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в помещения от затворен тип към териториалните поделения на ДАБ при МС копие, от което ще Ви бъде своевременно изпратено.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

1. Заповед № 81213-565/03.06.2016 г. на министъра на вътрешните работи, относно предоставяне ползването на части от имот – публична държавна собственост, находящ се в гр. София, кв. Бусманци, област София.
2. Договор вх. № УС - 1365 от 05.08.2016 г. сключен между МВР и ДАБ при МС.
3. Споразумение за сътрудничество с вх. № УС-2109 от 01.11.2016 г. сключено между МВР и ДАБ при МС.
4. Допълнително споразумение /Анекс/ към Споразумение за сътрудничество от 01.11.2016 г. с вх. № УС-1352 от 15.10.2018 г. сключено между МВР и ДАБ при МС.
5. Указания за изпълнението на Споразумението за сътрудничество между Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет.
6. Списък на разрешени лични вещи с вх. № РД09-В-1032/1/06.02.2019 г.

С уважение,

ПЕТЯ ПЪРВАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МС

ЗК ПРЕДСЕДАТЕЛ *Д. Инджиев*

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ

ЗАПОВЕД ЗА ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ *РД05.116/18.02.19*